

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ד' טבת ה'תשפ"ה עלון מס' 495 פרשת ויגש

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	16:13	17:29	18:06
רחובות	16:30	17:30	18:04
חיפה	16:19	17:28	18:03
ב"ש	16:31	17:31	18:07
ת"א	16:28	17:30	18:03

המאמר המרכזי

מתורת מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זיע"א

כשהאמת יוצאת לאור

פְּרָעָה". הוא אומר לאחיו: "גשו נא אלי". אני אוהב אתכם. אני אח שלכם. "אני יוסף אחיכם!". אל תעצבו, "לא אתם שלחתם אתי הנה, כי האלקים". זה אלוקים ששלח אותי לפניכם, "לשום לכם שארית בארץ ולהקיות לכם לפליטה גדלה". אילו עוד מילים של אהבה הוא יכול לומר להם בשביל שיחושו בה?

כל העניין הוא שאין פה בכלל תוכחה, אלא רק אהבת אחים. אהבה שהיא בעצם התוכחה הכי גדולה שיש. פתאום מתברר שיוסף לא חטא בגאווה והמציא להם חלומות של גדלות, אלא הוא חלם חלומות אמת. זה הם שהתכחשו עד כה לאמת וברגע אחד פתאום הם הבינו זאת, ועל כן התביישו כל כך. האח שלהם אהב אותם כל כך, איך בתחילה הם יכלו לסלוד ממנו עד לכדי "וישנאו אתו ולא יכלו דַּבְּרוּ לְשֵׁלֶם" (לז יד)? איך הם לא הבחינו באהבה הזאת? לבסוף כיסתה את פניהם בושה כל כך גדולה, עד לכדי - "ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו".

עתה, אחרי שהתבררה לאחים האמת, בוודאי הם שאלו את עצמם: איך לא ראינו את זה קודם? הרי יוסף דיבר על כך שהוא יהיה מלך. הוא אף כל כך מיוחד במראהו, כל כך שונה מהמצרים המכוערים (רש"י, יב יא). אבא הראה לנו שהוא חביב עליו כל כך. כל כך הרבה סימנים היו לנו. איך לא ראינו?

כנראה שזה מה שקורה למי שלא רוצה לראות. כך אומר רבי אלעזר, שגם עתה, מי שלא רוצה לראות את השגחתו הפרטית של ה', לעתיד לבוא גם הוא יחוש בושה כל כך גדולה. כשנראה שאלוקים אהב אותנו כל כך הרבה זמן, מיום הלידה ועד יום הפטירה, נתבייש כל כך. כשנראה שלאורך כל הדרך הייתה לו סבלנות לכל מה שעשינו, גם אם זה לא בדיוק עשה לו נחת רוח, לא יהיה לנו פה להשיב ובוודאי שלא יהיה לנו מצח להרים ראש. כשנראה פתאום כמה טוב הוא השפיע עלינו, לא נוכל שלא לשאול את עצמנו: איזה סומים היינו? איך יכולנו להיות כאלה חשדנים? איך המצאנו משפט כמו "בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים"? והרי הכול היה אהבה גמורה. אהבת עולם!

(אביהם של ישראל" על התורה)

בבת אחת, ברגע אחד, התגלה יוסף לאחיו. באותו רגע ממש, קיבלו האחים הסבר לכל כך הרבה דברים שהיו תמוהים בעיניהם. פתאום הם הבינו את החלומות של יוסף בצעירותו. פתאום הם הבינו למה הם נחשדו כמרגלים ולמה הכסף הושב בפי אמתחותיהם. הם הבינו איך הגביע הגיע לאמתחתו של בנימין. פתאום הם גם הבינו איך ידע "השליט על הארץ" להושיב אותם ליד שולחנו על-פי הסדר, מהבכור ועד הצעיר. לפתע הבינו למה בכל פעם מחדש הם נשאלו על אביהם, ולמה היה כל כך חשוב "למשביר לכל עם הארץ" לראות את בנימין אחיהם הקטן. פתאום, ברגע אחד קטן, ללא כל הכנה מראש, הכול התברר. הסורו כל הספקות והאמת יצאה לאור.

מסופר בגמרא במסכת חגיגה, שכאשר רבי אלעזר היה מגיע לפרשה הזאת בקריאת התורה, הוא לא היה יכול להתאפק והיה בוכה כמו יוסף. ולמה? היה אומר רבי אלעזר, שההבנה הזאת של אחי יוסף היא מעין ההבנה שבין כשנגיע אחרי מאה ועשרים לבית-דין של מעלה.

פתאום יתבררו לנו שם כל השאלות שהיו לנו על העולם ועל הנהגת אלוקים. כל השאלות ייפתרו ברגע אחד קטן. פתאום יתבררו לנו התשובות. ואז, כשתהיה לנו התובנה הזאת, באותו רגע ממש נגיב כמו האחים של יוסף "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". פתאום אנחנו נתבייש על כל הדברים שעשינו בגלל קוצר הבנתנו, או משום שוויתרנו לעצמנו. פתאום, כשנראה את המציאות כמות שהיא, ניבהל כל כך, לפחות כמו אחי יוסף. שהרי אם תוכחה של בשר ודם כל כך עוצמתית היא, של הקדוש-ברוך-הוא - לא כל שכן?

אך אם נתבונן בכל המהלך של הקשר בין יוסף לאחיו, נראה כי למען האמת אין כאן שום תוכחה. מה שיש כאן זה רק אהבה. אנחנו רואים כי לאורך כל הדרך יוסף שומר על כבוד האחים שלו במאוד מאוד. וכך, גם כשהוא מתגלה אליהם - "ולא יכלו יוסף להתאפק לכל הנְּצָבִים עליו" - "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין" (רש"י), והוא קורא: "הוציאו כל איש מעֵלָיו". הוא נותן את קולו בבכי מרוב אהווה. בכי חזק כל כך - "וישמעו מצרים וישמע בית

החיזוק השבועי

כיצד הקב"ה מעורר אותנו?

אותו מהריכוז בציור - לקח את הציור והתחיל לקרוע אותו לגזרים, מיד רץ הצעיר והתחיל לצעוק אליו מה אתה עושה לציור היקר שלי?! אמר לו חבירו אתה עמדת ליפול לתהום ורק כך יכולתי לעצור אותך.

והנמשל שייך לכל אחד מאיתנו, כל אחד יש את הציור שלו שהוא מרוכז בו ושוכח את הקב"ה, בא הקב"ה ומזכיר לנו להתעורר. יהי רצון שנזכה בעזרת השם שלא נצטרך שהקב"ה יעורר אותנו.

הליכות מבית מרן

שו"ת בחושן משפט

בחג החנוכה התארחנו כל הנכדים אצל סבתא וקיבלנו דמי חנוכה. שיחקנו בסביבונינו ומשחקים שונים ואני והנכדים היותר גדולים התערבנו על הכסף שקיבלנו בדמי חנוכה, אך לאחר שניצחתי בן דודי הוא לא רצה לשלם בטענה שזה היה בסתם. האם הוא חייב לשלם לי?

תשובה:

שכל הנוצח את חברו באותו שחוק יקח ממנו כך וכך הרי זה גזל מדבריהם. אף על פי שברצון הבעלים לקח הואיל ולקח ממון חברו בחנם דרך שחוק והתול הרי זה גזל. וכן המשחקים בבהמה או בחיה או בעופות ועושים תנאי שכל שתנצח בהמתו או תרוץ יותר יקח מחברו כך וכך וכל כיוצא בדברים אלו הכל אסור וגזל מדבריהם הוא "המשחק בקוביא עם העכו"ם אין בו אסור גזל אבל יש בו אסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ובישבוש של עולם".

אמנם הרא"ש (סנהדרין פ"ג ס"ד) פסק כרב ששת ושיטתו כשיש לו מלאכה אחרת מותר לשחק עם ישראל וכן מותר לשחק עם הגוי וכן דעת הרי"ף, וכן פסקו השו"ע והרמ"א (בסימן ש"ע סעיף ג').

ובסימן ר"ז כתב הב"י (סוד"ה שאלה) דדוקא כשהמעות מוכנים לפנייהם חייב לשלם אך אם רק הבטיח לו מעות על המשחק אינו צריך לשלם וכן פסק הרמ"א שם (סעיף י"ג) וז"ל "במה דברים אמורים, כששחקין במעות מוכנים אבל אם שחקים באמנה, אין מוציאין ממנו מה שהפסיד".

תחילה צריך לדעת אם מותר לשחק במשחקים על כסף והנה איתא במשנה (סנהדרין כ"ד ע"ב) לענין פסולי עדות "ואלו הם הפסולין המשחק בקוביא והמלוה בריבית ומפריחי יונים וכו' אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין להם אומנות אלא הוא אבל יש להם אומנות שלא הוא כשרין" ובגמרא בטעם האיסור לשחק בקוביא דעת רמי בר חמא משום דהוי אסמכתא ואסמכתא לא קניא ופרש"י שהמפסיד אינו נותן למנצח מדעתו אלא סובר שינצח והוא כעין גזילה. ורב ששת סבר שאינו אסמכתא ולא חשוב גזל אלא טעם האיסור משום שאינו עוסק בישבוש של עולם דהיינו שכל עסקו הוא רק במשחקים כעין אלו ואינו מתפרנס מעבודה אחרת וסבר שר' יהודה מפרש על דברי חכמים.

הרמב"ם (פ"ו הל' גזילה ה"ג-ה"א) פסק כרמי בר חמא ולדעתו אף שיש לו פרנסה ממקום אחר אסור לו לשחק על ממון עם ישראל ואין איסור לשחק עם הגוי כיון שאינו גזל גמור וז"ל שם "המשחקין בקביא כיצד אלו שמשחקין בעצים או בצורות או בעצמות וכיוצא בהן ועושים תנאי ביניהם

הלכה למעשה

ראוי מאוד שלא לשחק על ממון לחוש לשיטת הרמב"ם שאסר משום גזל ומשום שאינו עוסק בדברי חכמה וישבוש העולם. אך אם שיחקו על ממון והממון מונח לפנייהם צריך לשלם למנצח.

הלכות מצרן

דיני תענית י' בטבת שחל השנה בע"ש

טוב להתפלל מנחה מוקדם מהרגיל כדי לסיים את ערבית מוקדם. ואם מסיימים ערבית לפני "צאת הכוכבים" יש לזכור שלא לאכול לפני "צאת הכוכבים", ויזכור לומר "קריאת שמע" בשלמותה אחרי צאת הכוכבים בזמנה.

זמן התענית עד צאת הכוכבים ובתפילת מנחה קוראים בתורה "ויחל", ולא אומרים תחנון ונפילת אפים, ובתפילת עמידה אומרים "עננו". זמן צאת הכוכבים ב' בטבת השנה - 17:20.

טוב לזכור שלא לשתות אחרי הקידוש לפני המוציא יותר מרביעית מים כדי לא להכנס לספק ברכה אחרונה. ואחרי המוציא יכול לשתות.

דינים בתענית

אסור לרחוץ את הפה במים כמו שאסור בכל תענית צבור. כמו כן אסור לטעום מאכל, אפילו אם מתכווין לפלוט אחר כך.

עוברות ומניקות - פטורות מלהתענות בצום י' בטבת. ונקראת "מעוברת" רק משעברו ג' חודשים להריון, ו"מניקה" נקראת רק כל זמן שמניקה ממש, ולא כל עשרים וארבע חודש.

מותר למעוברות ומניקות שפטורות מהצום להחמיר על עצמן ולצום, אך ברגע שמרגישות צער - אסורות מלצום.

מי שמותר לו לאכול, יכול לאכול כדרכו, ולא יתענג במעדנים, אלא יאכל רק מה שהוא צריך לקיום הגוף. וכיום נהגו שאף הפטורים מתחילים בצום, ואם מרגישים שלא בטוב - מפסיקים את הצום.

הלכות שבת

שאלה: האם יש מצוה לקבל שבת כמה דקות לפני השקיעה?

תשובה: לדעת רוב הפוסקים יש מצוה מהתורה להוסיף מחול על הקודש בין בערב שבת ובין בערב יום טוב. ותוספת זו אין לה שיעור ודי אפילו במספר דקות קודם שקיעת החמה. וכל מה שיכולים להקדים לקבל שבת ויו"ט היינו אחר פלג המנחה אבל קודם זמן זה אין בקבלתו כלום. ואף הנשים חייבות במצות תוספת שבת ויו"ט.

שאלה האם אדם יכול לקבל תוספת שבת במחשבה בלא דיבור?

תשובה: יכול אדם לקיים מצות התוספת שבת אף על ידי קבלה בלב, ואינו צריך לפרש בשפתו דוקא, שמקבל על עצמו תוספת שבת או יו"ט, אלא די שיחשוב בדעתו קודם השקיעה לפרוש מכל מלאכה האסורה ובזה קיים מצות תוספת שבת ונאסר במלאכה.

שיעורי תורה מרכזי בית מרן במגוון נושאים <<< www.ateretm.org

שיעורי בית מרן

מידי יום שיעורים מרתקים לצפייה באתר עם מגוון רבנים כדרכו של מרן <<< www.ateretm.org

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"נ מלכה גינה בת רחל ע"ה
לרפואת עדי בת מוזל תחי וריעות בת גילה תחי

אורייתא הפרשה מזווית נשית

הוא עדיין חי מבחינה רוחנית? אם מושל הוא בכל ארץ מצרים, הייתכן שנשאר בו צלם יהדות? חיים גשמיים כאלו, שאין בהם טיפת רוחניות, משולים אצל יעקב למיתה.

לכן אמר: "אלכה ואראנו", וכדברי 'אור החיים' הקדוש: "על כן לא היתה שמחתו שלמה מספק זה, עד יורא אליו והכיר בו בפניו, כי הכרת הפנים תענה באיש. וכמו כן מצינו לצדיקים שלמים וכן רבים שהכירו ברושם הפנים מעשה אדם, ומכל שכן יעקב אבינו שיכיר". יעקב רוצה לראות את יוסף במו עיניו, כדי להבחין אם חי הוא מבחינה רוחנית, או שמא איבד את מדרגתו בהיותו במצרים.

אפילו כאשר כבר נפגש יעקב עם יוסף, עדיין ניקר בו הספק. כאשר הם נפגשים, יוסף נופל על צווארי אביו ובוכה. אבל באותה שעה יעקב קורא קריאת שמע. כאשר אומר יעקב: "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", הוא מבקש לבחון את יוסף: האם אוהב הוא את ה' בכל לבבו, נפשו ומאודו?

רק כאשר נשלמה הבחינה, באמצעות קריאת שמע ובראיית תואר פני יוסף – נרגע יעקב. רק עכשיו הוא יודע, ש"רב עוד יוסף בני חי" – דהיינו: יש לו "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך". ואם כך, הרי ש"אמותה הפעם אחרי ראותי פניך".

בוא וראה את מעלתו של יעקב! צער הפרידה מבנו האהוב היה קשה עליו ביותר, ובכל זאת אין הוא מוכן לחבקו ולנשקו ולגלות את אהבת לבבו אליו בטרם ידע כי יוסף לא רק "משל בכל ארץ מצרים" (מ"ה, כ"ו), אלא גם מושל ביצרו, כנאמר (משלי ט"ז, ל"ב): "טוב ארך אפים מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר." (מעובד מ"דברי מרדכי")

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֱלֹכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְטָרִם אֲמוֹת" (מ"ה, כ"ח)
למרות שיעקב אבינו שמע את דברי בניו על כי יוסף עודנו חי, וגם ראה את העגלות והסימנים המיוחדים ששלח לו יוסף, בכל זאת אין ליבו שלם בהכרה שיוסף חי. הוא רוצה לראות את יוסף במו עיניו כדי להאמין בכך.

הסיבה שבגללה היה קשה כל כך ליעקב אבינו להאמין כי חי בנו נעוצה בעבר. אחר שנמכר יוסף, כאשר ראה יעקב את הכתונת מוכתמת בדם, קרע את שמלותיו - ויתאבל על בנו ימים רבים. התורה מספרת: "ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו, וימאן להתנחם". מדוע כל בניו ובנותיו - אפילו הקטנים - קמו לנחמו? מסביר זאת הגאון המקובל הרב אברהם אזולאי בעל ה"חסד לאברהם" בשם תלמיד האר"י הקדוש. יעקב אבינו הצטער מאוד, שהרי "סימן זה היה מסור מפי הגבורה: אם לא ימות אחד מבניי מובטח אני שאיני רואה גיהנם". בכה יעקב שלא יזכה ל"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" (תהלים) אמרו לו בניו: סבא, הרי "כל המתקשה על מתו יותר מדאי - על מת אחר הוא בוכה". חוס ורחם עלינו! לכן באו כל בניו ובנותיו, גדולים וקטנים, לנחמו. כדי למנוע מילדיו עגמת נפש, הסביר להם יעקב שאין הוא בוכה על המת, אלא על חיי העולם הבא שעלול הוא להפסיד.

והנה עתה, כאשר מספרים לו הבנים: "עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים" - מתקשה יעקב להאמין להם. הרי עיקר דאגתו וצערו היה על חיי העולם הבא, על החיים הרוחניים. לא דאג יעקב על חיי העולם הזה, על החיים הגשמיים. ועכשיו, כאשר נודע לו שיוסף נמצא במצרים רבתה דאגתו: אכן, מבחינה גשמית התברר לו שיוסף חי; אך האם

תאמר לבית יעקב

ש"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

סימני התלעה - המשך

ירקות/ פירות

כללים

א. סימני התלעה.

כל פרי או ירק שיש בו סימני ריקבון, או שהוא רך מדי בכולו או בחלקו, או שיש בו חורים וכדומה - יש לפתוח ולבדוק.

ב. בדיקה לפני האכילה

רצוי לפתוח כל פרי לפני אכילתו, ובפרט כשהוא רך (ואח"כ יסגור את הפרי, אם אפשר, כדי לברך על פרי שלם).

ג. עלים בפרות וירקות.

יש להסיר עלים (בדרך כלל ירוקים) המחוברים לפרות העץ או האדמה, ולשטוף את הפרות/ירקות היטב (רצוי במי סבון)

ד. חרקים על הקליפה

אבטיח, מלון וכדומה הגדלים על האדמה - יש לשים לב לחרקים הנדבקים לפעמים לקליפה.

אם רואים כאלה, רצוי לשטוף לפני שפותחים.

ה. כנימות

בפרות הדר ישנן לעיתים קרובות כנימות על הקליפות, ויש להזהר מהן כשחותכים או כשמקלפים את הפרי, שלט יחדרו פנימה (ואם רבים הם, יש לשטפם בסבון לפני הקילוף)

("מן המותר בפוך" הוראות מעשיות לבדיקת המזון)

פיה פתחה נשים ונפלאות

עי"ן תחת עין

יום אחד ניגש אלי אחד האברכים בכולל שזכו בחסד ה' להריון לאחר הרבה שנים של ציפיה ותפילות. הוא אמר שלאשתו יש בעיה בעיניים בגלל ההריון. עם ההתקדמות בהריון ולקראת הלידה, הרופאים מאוד חוששים לאיבוד הראייה של אשתו. לקחתי את שם אשתו לרב זצ"ל והרב אמר מייד: שיבדקו את המזוזות! האברך נתן את המזוזות לשני סופרים טובים שלומדים בכולל שלנו, והם אמרו לו שהכול טוב. אמרתי לו: לא יכול להיות שהכול טוב, שהרי הרב אמר בנחרצות שצריך לבדוק!

האברך נתן את המזוזות לסופר שלישי וגם הוא אישר כקודמיו ש"הכול טוב ומהודר".

התעקשתי איתו שוב שילך למגיה מומחה. נתתי לו שם של תלמיד-חכם המומחה שנים רבות בהגהה. לאחר ניסיונות מרובים הוא הצליח להגיע אליו. אותו תלמיד-חכם פתח את כל המזוזות ומייד אמר לו בפסקנות: כל העי"ן של המזוזות שלך נכתבו באופן שהרגל התחתונה של העי"ן נמשכת ומתעגלת כלפי מעלה ויוצרת כצורת אות שי"ן. אך לבי לא נותן לי לפסוק לך שעקב כך כולן פסולות, בפרט שכל הכתיבה מאוד מהודרת, אך יש כתובת אחת שאני מפנה אליה כשיש לי שאלות סבוכות כאלו, והיא מרן הרשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו, שיש לו ראייה מיוחדת וכתפיים אדירות, ואני מציע שתיסע עם המזוזות אליו... האברך ואשתו היו המומים מכך שהם פנו בשאלה למרן עקב חשש לעיניה של האישה, וכעת הם פונים אליו בגלל האות עי"ן של מזוזות הבית... לקחתי את המזוזות שלו למרן, שמייד כשפתח אותן נאנח ואמר: הכתב יפה, אך העי"ן שלו נראות כמו שי"ן ולא כמו עי"ן. הם החליפו את כל המזוזות למזוזות עם אות עי"ן כשרה בלי ספקות, ובמקביל גם העיניים של האם נשמרו בחסד ה', גם לאחר לידות נוספות. ("אביהם של ישראל" 2)

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: ויגש

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מעשה רב

מי לימד אותם תורה?

באחד מימי ראש השנה ליוונו את הרב לבית הכנסת וביקשתי ממנו רשות לספר סיפור שסיפר לנו אחיו, הרב נעים, שקשור לרב ולבבא-סאלי זיע"א. הרב הסכים. כשהרב מרדכי ואחיו נעים היו צעירים ולמדו בישיבת "פורת יוסף", הם שמעו שהבבא-סאלי המפורסם בקדושתו ובמופתיו הגיע ממרוקו לגור בשכונת קטמון בירושלים. בכל ליל שבת מתקיים בביתו שיעור, ובסוף השיעור הבבא-סאלי מברך את הנוכחים. החליטו הרב ואחיו לצעוד לשם בליל שבת לאחר הסעודה בישיבה כדי לראות מיהו הצדיק המדובר.

סיפר הרב נעים: למדנו עם הרב בבא-סאלי כמה שעות, ובסיום השיעור, כשכולם עוברים לפני הבבא-סאלי לקבל ברכה, הגיע תורי ותור אחי. אז הרים הבבא-סאלי את עיניו ואמר לי: "אתה - שבת שלום!" ומייד פנה למו"ר הרב זצ"ל ואמר: "ואתה נשאר פה אתי!". סיפר הרב נעים שכך היה מאותה שבת ואילך - צועדים היו יחדיו לבית הבבא-סאלי. הרב נעים היה חוזר לבדו, והרב מרדכי היה נשאר ללמוד עם הבבא-סאלי כל ליל שבת עד אור הבוקר.

הסיפור הביך מאוד את הרב, אך הוא אישר את נכונותו. עוד המשכתי וסיפרתי שבאותו מעמד הרב נעים אמר שיש הרבה שיועדים קבלה בדור הזה, אך מי שמבין באמת את פנימיות הקבלה בדור הזה הוא הרב זצ"ל. הרב מייד אמר: "כך הוא אומר עלי בענווה שלו, אך האמת היא שמי שמבין את הקבלה ויודע ללמד זה הוא...".

ובאמת תמיד היה הרב אליהו אומר על אחיו הרב נעים שאחרי פטירת הרב כדורי ז"ל, אין גדול ממנו בקבלה. ("אביהם של ישראל" 2)

חידושים בפרשה

שבת שלום ילדים יקרים, בפרשת השבוע שלנו כתוב: **"ויפל על צוארי בנימן אחיו ויבך, ובנימן בכה על צואריו"** (מ"ה, י"ד) על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן להרב. 'ובנימן בכה על צואריו' - על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופו להרב" (רש"י עפ"י גמ' מגלה ט"ז ע"ב)

לכאורה אינה מובנת בכיתום של יוסף ובנימין על חרבנם של המקדשים. ארועים אלו יקרו רק בעוד מאות שנים! אלא, יוסף ובנימין דואגים למקדשים אלו כבר עכשיו. **נלמד מכאן שכל דבר שבונים בקדש יש לדאג לקיומו ולחזוקו עוד בראשית הדרך.**

למשכן שילה, שהיה בחלקו של יוסף, היתה מעלה מיוחדת שנבעה ממעלתו של יוסף הצדיק. במשכן שילה היתה קימת הלכה שלא היתה קימת בבית המקדש: מי שעלה לירושלים ורצה לאכל מהקרבת הנאכלים שם, יכול היה לאכל מהם רק בתוך תחומי העיר ירושלים. אם הוא נמצא מחוץ לתחומי העיר - אפילו במקום סמוך שנתן לראות ממנו את העיר - אסור היה לו לאכל מהקרבת הנאכלים. למשל, אדם שנמצא על הר הצופים אינו יכול לאכל מהקדשים הנאכלים בירושלים, כיון שאין הוא נמצא בירושלים עצמה. אבל הלכה זו נכונה למקדש שבירושלים דוקא; במשכן שילה הדין היה שונה: מותר היה לאכל מהקדשים בכל מקום שרואים ממנו את המשכן, גם מחוץ לתחומי העיר שילה.

הטעם להלכה זו הוא, משום שיוסף הצדיק הקפיד מאוד לבל יכשל בראיית עיניו. אותה מרשעת זממה בכל דרך אפשרית להחטיו. היא הכריחה אותו בדרכים אכזריות להביט בה. כאשר בקש לכופף את ראשו כדי שלא לראותה, היא כבלה את ראשו בחבלים דוקרים סביב צוארו כך שלא יוכל לכופף את ראשו. זהו שנאמר על יוסף בתהלים: "ברזל באה נפשו". כאשר נסה לרוץ ולברח ממנה, היא כבלה את רגליו - "עיניו בכבל רגלו", ועוד כהנה, כמוכא במדרש (בראשית רבה) ועם כל זה יוסף הצדיק לא נכשל בעיניו. בזכות אותה מסירות נפש של שמירת העינים בקדשה ובטהרה, קבל את שכרו מדה כנגד מדה, ומשכן שילה, שהיה בחלקו של יוסף, היה מאציל מקדשתו לכל מקום שממנו אפשר היה לראות אותו. (מעבד מתוך "דברי מרדכי")

חידות

1. מי הסכים להיות עבד במקום אחיו?
2. מדוע יוסף מבקש "הוציאו כל איש מעל", לפני שהתגלה לאחיו?
3. עד היכן נשמע קול בכיו של יוסף?
4. מה שולח יוסף לאביו?
5. מה עשה יעקב כאשר שמע את הבשורה ש"עוד יוסף חי"?
6. איזה צווי הצטווה יעקב אבינו שיצחק אבינו לא הצטווה?
7. כיצד לומדים מיוסף מכות כבוד הורים?

גדולים צדיקים

חכם יוסף חיים שרים - השד"ר מירושלים.

נולד בשנת תרי"א (1851) בארם צובא, שבסוריה. בשנת תרי"ג (1853), עלה יחד עם משפחתו לארץ ישראל. הם התישבו בירושלים. שנתים אחר כך מתה עליו אמו. אביו היה מחכמי ישיבת המקבלים 'בית אל' שבעיר העתיקה. למד בתלמוד תורה 'דורש ציון' בירושלים, שם נתעלה בלמוד התורה ולאחר זמן מה אף החל ללמד אף הוא בתלמודי תורה של הספרדים בירושלים. נשא לאשה את שמחה ונולדו להם 4 ילדים.

בשנת תרמ"ב (1882) חכם יוסף חיים שרים קבל על עצמו להיות שולחן דרבנן (שד"ר) מטעם העדה הספרדית בארץ ישראל. הדרת פניו, דרשותיו המושכות, היותו חזן מעלה, וכן ידיעותיו בשמונה שפות שונות (!!!) היו לעזרו בתפקידו החשוב. הוא סבב במדינות רבות בתוכן הדו, סין, עיראק, תורכיה וכו' ודיסקטן. כשהיה בן 83, הפסיק את שליחויותיו וקבע את זמנו בישיבת 'מזל צומח' שאותה יסד.

נפטר, בשיבה טובה, ביום ו' טבת תש"ט (1949).

ספרו 'דברי יוסף' הוא לקט של דרשותיו, שנשא ברחבי העולם, ונמצאו בדרך פלא על ידי נכדו, 34 שנה לאחר פטירתו. על שמו הוקם בית כנסת 'עוד יוסף חי' בשכונת מחנה יהודה בירושלים, וכן נקרא רחוב על שמו בשכונת רמת שרת בירושלים. זיע"א

בדיחה

מה זה חום מבחוץ ועצוב מבפנים?
ספגניה מקמח מלא...

בין הפותרים תערך הגרלה
אחת לחודש על כרטיס ספר
ע"ש 50 ש"ח

את התשובות יש לשלוח עד יום שלישי למייל ateretme@gmail.com
או להניח בתיבה המוגנת בחצר בית הכנסת רחוב זכריה מדאר 31' רחובות
לברורים 08-9397933